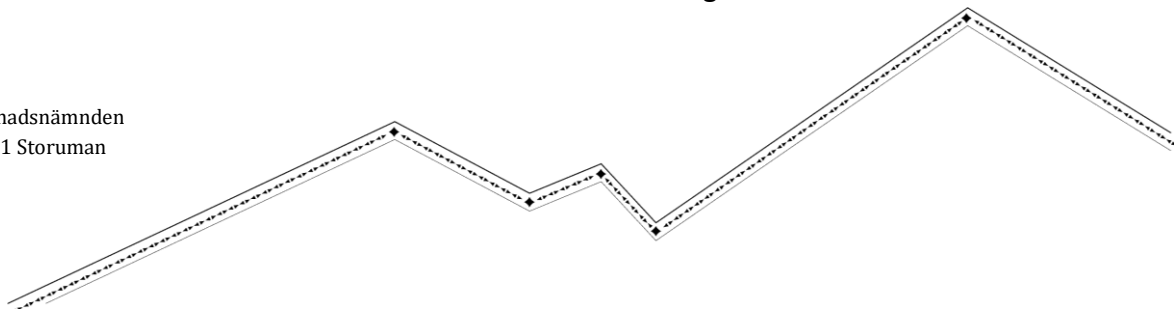

Storums kommun

Riktlinjer för oljeavskiljare

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

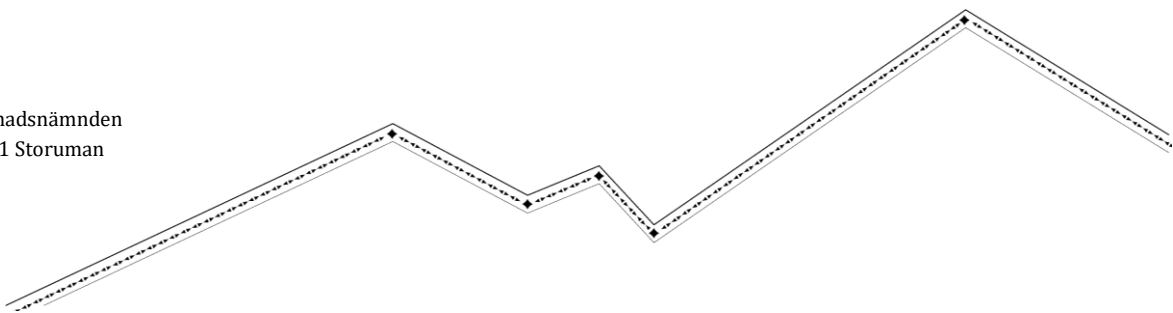
Antagen 2018-10-17 § 148

Innehåll

Inledning.....	3
När krävs det en oljeavskiljare?	4
Oljeavskiljare i vattenskyddsområde och utanför kommunalt avloppsnät	4
Anmälningssplikt.....	5
Ansvar	5
Utformning och skötsel	5
Dimensionering, larm och provtagningsbrunn	5
Detaljtvätt, tvättvatten, spillolja	6
Kontroll, tömning och besiktning	6
Tömning.....	7
Besiktning av oljeavskiljaren	7
Provtagning	7
Avfall.....	8
Lagstiftning	8

Inledning

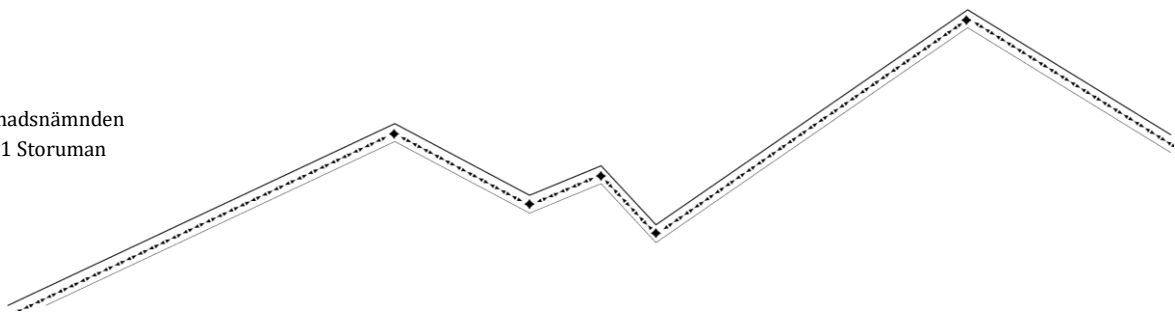
Dessa riktlinjer har tagits fram för att vanligt förekommande verksamheter ska få en enhetlig bedömning med likartade krav. Med riktlinjer är det lättare för verksamhetsutövare, projektörer, konsulter och fastighetsägare att ta reda på vad som gäller i kommunen. Riktlinjerna gäller både för befintliga verksamheter och vid nyinstallation. Om oljeavskiljaren har en undermålig funktion, till exempel på grund av ökad belastning, kan en uppgradering av oljeavskiljaren krävas.

I Storumans kommun har vi skilda system för de avloppsvatten som samlas upp i kommunens avloppsledningsnät. Avlopp som går till reningsverket kallas spillvatten och det avlopp som leds direkt ut till närmsta vattendrag eller dike kallas för dagvatten och består av regn/smältvatten och dräneringsvatten. Oljeavskiljare kan anslutas antingen till spillvattennätet eller dagvattennätet.

Olja och metaller kan orsaka både akuta gifteffekter och långsiktiga effekter i vattenmiljöer. Dricksvattentäkter kan skadas redan vid små utsläpp. För avloppsreningsverken kan förekomsten av olja leda till störningar i reningsprocessen, vilket i sin tur resulterar i ett sämre reningsresultat. Utsläpp av metaller till spillvattennätet leder också till försämrad kvalitet på slammet från reningsverket. En slam- och oljeavskiljaranläggning fungerar på så sätt att slam sjunker ner till botten och olja stiger till ytan, medan den renare vattenfasen går vidare ut i avloppet. På så sätt kan olja och till viss del metaller avskiljas från utgående avloppsvatten vilket minskar miljöpåverkan.

Enligt Boverkets Byggregler ska avskiljare för spillvatten installeras om vattnet kan innehålla mer än obetydlig mängd skadliga ämnen. Dessutom har huvudmannen för avloppsanläggningen enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) rätt att bestämma vad som får släppas ut till ledningsnätet.

Enligt miljöbalken (MB) krävs också att en verksamhetsutövare vidtar de skyddsåtgärder som krävs för att motverka negativ påverkan på miljön, vilket i praktiken kan innebära att en oljeavskiljare ska installeras.

När krävs det en oljeavskiljare?

Avloppsvatten från verksamheter får ledas till kommunala avloppsreningsverk när det uppfyller kraven som ställs i Allmänna bestämmelser för användande av allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA). Ofta krävs en oljeavskiljare för att rena vattnet innan det släpps till spillvattennätet. Även vatten som leds till dagvattennätet behöver renas om det innehåller olja eller andra föroreningar.

Observera att en oljeavskiljarianläggning inte är en komplett reningsanläggning. För vissa verksamheter kan ytterligare reningssteg behövas efter oljeavskiljaren för att klara gällande krav.

Verksamheter där det finns risk för utsläpp av olja till spill- eller dagvattennät ska installera en oljeavskiljare. Följande verksamheter behöver normalt ha oljeavskiljare installerad:

- Fordonstvättar, bilvårdsanläggningar, gör-det-själv-hallar
- Bensinstationer/tankstationer
- Bilskrotar
- Verkstäder med golvavlopp
- Andra platser där oljespill kan förekomma, t.ex. maskinrum, maskinhallar, lager och kompressorrum med golvavlopp

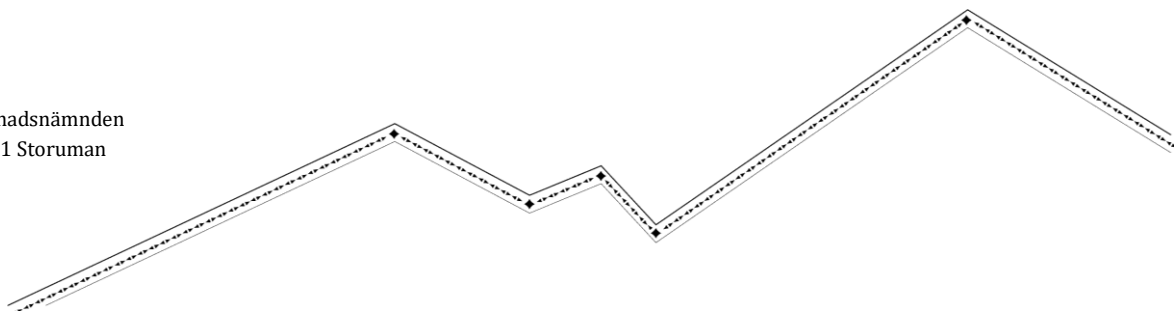
I villagarage eller förråd med golvavlopp ska alltid en avskiljare installeras, det räcker med en oljefälla, oljestopp, oljespärr eller liknande anordning med samma funktion. Oljeavskiljaren bör kunna ta emot minst en liter olja. Det är viktigt att utrustningen sköts enligt tillverkarens anvisningar och ses över enligt behov. Utloppet från avskiljaren får inte kopplas till enskild avloppsbrunn.

Oljeavskiljare kräver regelbunden skötsel för att fungera och kan innebära en stor investering. Det kan därför vara värt att fundera kring behovet av golvbrunnar och avlopp i lokalen.

Oljeavskiljare i vattenskyddsområde och utanför kommunalt avloppsnät

Utsläpp av avloppsvatten inom vattenskyddsområde regleras i skyddsföreskrifterna för varje enskilt vattenskyddsområde. I nuvarande skyddsföreskrifter får inte avloppsvatten eller annan flytande orenhet släppas ut på eller i marken. Avloppsvatten får inte heller infiltreras i marken efter att ha passerat en reningsbrunn.

Om utsläppet är utanför kommunalt avloppsledningsnät får vattnet inte ledas in på en enskild avloppsanläggning där kommunen ansvarar för slamtömningen. Detta eftersom även små mängder olja kan förstöra enskild anläggning samt kommunens avvattningsanläggningar för slammet.

Anmälningsplikt

Den som planerar att ändra sin verksamhet på sådant sätt att det kan påverka utsläppet till spill- eller dagvattennätet antingen inom byggnaden eller på fastigheten, ska meddela detta till tekniska avdelningen.

Installation av oljeavskiljare utanför kommunens avloppsnät kräver anmälan både enligt plan och bygglagen och MB till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSBN). Nya verksamheter och vissa ändringar av befintliga verksamheter kan dessutom kräva en anmälan till MSBN enligt MB.

Installation av oljeavskiljare kräver bygganmälan och förändrad användning av en byggnad kan kräva bygglov.

Ansvar

Enligt hänsynsreglerna i MB ska en verksamhetsutövare vidta de skyddsåtgärder som krävs för att motverka negativ påverkan på miljön. Det innebär bland annat att en verksamhet med utsläpp till en oljeavskiljare alltid måste försäkra sig om att oljeavskiljaren är rätt dimensionerad för verksamheten samt att den kontrolleras och töms vid behov. Verksamhetsutövaren ska kunna visa detta för tillsynsmyndigheten på begäran.

I de fall där flera verksamheter är kopplade till samma oljeavskiljare är det viktigt att alla som är inkopplade är medvetna om hur deras verksamhet kan påverka oljeavskiljarens funktion. Det ska vara klart vem som är ansvarig för skötsel, kontroll och tömning av oljeavskiljaren samt vem som är ansvarig för kontakten mot tekniska avdelningen och MSBN.

Gentemot huvudmannen är fastighetsägaren alltid den ytterst ansvarige för utsläppen från fastigheten till spill- respektive dagvattennätet. Enligt MB är verksamhetsutövaren ansvarig för sina utsläpp. Krav kan dock ställas på fastighetsägaren vad gäller oljeavskiljarens skick och funktion.

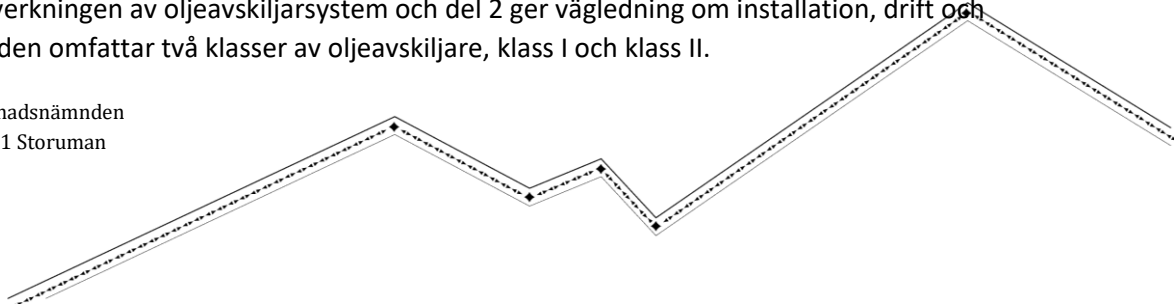
Utformning och skötsel

Dimensionering, larm och provtagningsbrunn

Oljeavskiljare avskiljer endast ämnen med en densitet lägre än $0,95 \text{ kg/dm}^3$ och som inte är emulgerade och inte vattenlösliga. De används för att separera olja, bensin och andra lätta vätskor. Hur snabbt oljan stiger upp till ytan beror på hur vätskan är fördelad i vattnet, det vill säga oljans droppstorlek. En oljeavskiljare som bygger på att olja är lättare än vatten och därmed flyter upp till ytan kallas för gravimetrisk. Är uppehållstiden inte tillräckligt lång hinner oljan inte flyta upp till ytan utan följer med utgående vatten. Det finns flera faktorer som påverkar uppehållstiden negativt t.ex. högtryckstvätt, ökad belastning, avfettning, felaktiga tvättkemikalier, felaktig skötsel i form av utebliven tömning av slam och olja men även om oljeavskiljaren är för liten i förhållande till behovet. En oljeavskiljare ska alltid kombineras med en slamavskiljare.

För oljeavskiljare finns en europeisk standard som är antagen som en svensk standard, SS-EN 858.

Del 1 beskriver tillverkningen av oljeavskiljarsystem och del 2 ger vägledning om installation, drift och underhåll. Standarden omfattar två klasser av oljeavskiljare, klass I och klass II.

- Klass I: Oljeavskiljare som är testad för att klara 5 mg/l. Dessa avskiljare är försedda med koalescensfilter som underlättar avskiljningen av olja och har därmed en högre reningsgrad. Därför ska denna typ av avskiljare väljas vid nyinstallation.
- Klass II: Oljeavskiljare som är testad för att klara 100 mg/l. Anläggningen saknar filter och förutsätter att vattengenomströmningen genom oljeavskiljaren är lugn för att oljan ska kunna avskiljas.

Alla nyinstallationer av oljeavskiljare ska uppfylla standardens krav på funktion och dimensionering. Innan oljeavskiljaren tas i drift bör en installationskontroll utföras för att kontrollera att larm, avstängningsventil och filter sitter som de ska. Både ledningar till och från oljeavskiljaren samt själva oljeavskiljaren bör provtryckas för att kontrollera att de är täta.

Belastas oljeavskiljaren av dagvatten kan by pass-funktion krävas. Det innebär att det mest förorenade vattnet vid regn, så kallat first flush, går genom oljeavskiljaren och att resterande del leds förbi oljeavskiljaren för att inte spola ut den tidigare avskilda oljan. Oljeavskiljare som är kopplade till dagvattennätet ska alltid ha ett översvämningsskydd så att de inte töms vid skyfall.

Oljeavskiljare ska normalt vara utrustade med ett larm som varnar vid hög oljenivå. Givaren ska placeras så att den larmar en tid innan avskiljaren är helt full, det vill säga när den når ca 80 % av lagringskapaciteten. Larmskåpet ska placeras där anställda vistas regelbundet.

Vid nyinstallation av oljeavskiljare är provtagningsbrunn för kontroll av utgående vatten, larm för hög oljenivå samt avstängningsventil obligatoriskt.

Detaljtvätt, tvättvatten, spillolja

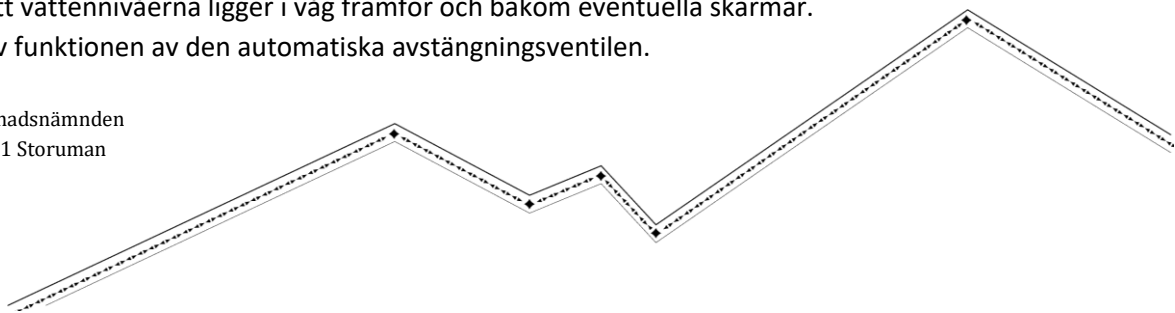
Detaljtvätt eller smådelstvätt får inte vara ansluten till oljeavskiljare. En sådan tvätt innehåller en stor andel vatten vilket skulle kunna skölja med all olja om det släpps till oljeavskiljaren. Tvättvattnet ska istället samlas upp i en separat tank och skickas som farligt avfall. Detsamma gäller tvättvatten från golvttvättmaskiner om rengöringsmedel har använts. Har inte rengöringsmedel använts kan tvättvattnet samlas upp i en behållare och få stå i minst en vecka så att partiklarna sjunker till botten. Därefter kan den klara delen av vattnet hällas i avloppet och sedimentet på botten tas om hand som farligt avfall. Spillolja är farligt avfall och ska samlas upp separat. Det får inte hällas i avloppet även om det finns en oljeavskiljare.

Kontroll, tömning och besiktning

För att försäkra sig om att oljeavskiljaren töms tillräckligt ofta krävs regelbundna kontroller av slam- och oljeskikt. Ett för tjockt slamskikt försämrar avskiljningen eftersom uppehållstiden i oljeavskiljaren minskar.

För att säkerställa funktionen ska följande kontroller genomföras minst var 6:e månad:

- Kontroll av tjocklek på slam- och oljeskikt
- Funktionstest på oljenivålarm
- Kontroll att vattennivåerna ligger i våg framför och bakom eventuella skärmar.
- Kontroll av funktionen av den automatiska avstängningsventilen.

Kontrollerna ska dokumenteras och journaler ska kunna visas upp på begäran av tillsynsmyndigheten. Eventuella avvikelser ska kommenteras och åtgärder ska framgå av journalen. I de fall oljeavskiljaren är utrustad med koalescensfilter ska dessa rengöras och bytas enligt tillverkarens rekommendationer. Detta ska då journalföras.

Tömning

Typ av oljeavskiljare, storlek och belastning avgör tömningsfrekvens. Vanligtvis bör tömning ske 1-2 gånger per år. Enligt standarden SS-EN 858 bör tömning av oljeavskiljaren ske när halva slamvolymen eller 80 % av lagringskapaciteten för olja är fylld. Det är viktigt att följa rekommendationerna från tillverkaren.

En beställning av tömning ska ske i så god tid att larmet aldrig hinner lösas ut. Larmet är en sista försiktighetsåtgärd.

Tömning ska ske av hela oljeavskiljaren. Det finns i princip aldrig något skäl att toppsuga eftersom mycket slam i oljeavskiljaren minskar uppehållstiden och försämrar oljeavskiljningen. För att inte överbelasta avskiljaren med slam ska även golvränna eller golvbrunn med slamfång tömmas.

Oljeavskiljaren fungerar bara då den är vattenfylld, därför ska den alltid återfyllas med vatten efter tömning.

Slam och olja från oljeavskiljare och golvrännor är farligt avfall och därför ska dokumentation finnas över borttransporterade mängder.

Besiktning av oljeavskiljaren

Oljeavskiljare som är installerade enligt standard SS-EN 858 från 2003 och framåt ska genomgå en besiktning var 5:e år. Vid besiktningen ska följande kontrolleras:

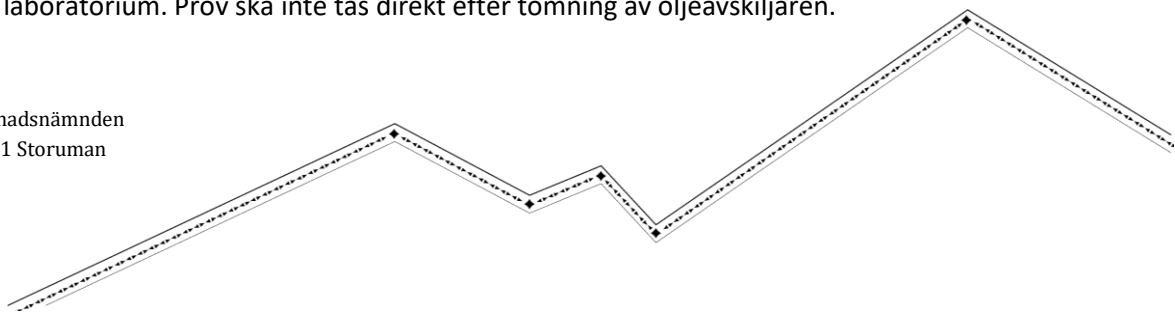
- Ingående komponenters täthet
- Att tanken är hel och tät
- Kontroll av eventuell invändig ytbehandling
- Kontroll av dämpskärmar, rör och liknande avseende fastsättning och funktion
- Kontroll av elektriska komponenter och larm

Resultatet av besiktningen ska dokumenteras och journaler ska kunna visas upp på begäran av tillsynsmyndigheten. Eventuella avvikelser ska kommenteras och åtgärd framgå av journalen.

Vad gäller äldre oljeavskiljare kan MSBN ställa krav på besiktning av bland annat täthet och funktioner.

Provtagning

Tillsynsmyndigheten kan för vissa typer av verksamheter kräva att provtagning ska ske. Provtagning ska ske under normala driftsförhållanden. Provet ska tas av en certifierad provtagare och analyseras av ett ackrediterat laboratorium. Prov ska inte tas direkt efter tömning av oljeavskiljaren.

Avfall

Avfall som uppkommer från slam- och oljeavskiljare och tillhörande golvrännor ska hanteras som farligt avfall. Den som lämnar ifrån sig farligt avfall ska kontrollera att transportören eller mottagaren har tillstånd för hanteringen. För varje slag av avfall ska anteckningar föras om mängd avfall som uppkommer årligen och till vem avfallet lämnas. Anteckningarna ska sparas i minst 3 år.

Spillolja, glykol, kemikalier och rester från avfettningsbad är farligt avfall och ska samlas upp och lämnas till godkänd mottagare. Farligt avfall får inte hällas i golvavloppet även om det finns oljeavskiljare.

Lagstiftning

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsledningen i Storumans kommun är tekniska avdelningen. Med stöd av LAV får huvudmannen ange vad som får släppas ut till ledningsnätet. Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållsspillvatten. Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin eller annan petroleumprodukt.

Miljöfarliga verksamheter regleras även av miljöbalken och dess förordningar. I MB andra kapitel finns ett antal hänsynsregler som varje verksamhetsutövare är skyldig att följa. Reglerna ställer bland annat krav på kunskap, produktval, lämplig lokalisering och försiktighetsåtgärder.

Bestämmelser om avfall finns i bland annat i MB 15 kapitel och i avfallsförordningen (2011:927).

I boverkets byggregler 18 (BFS 2011:6) avsnitt 6:641 ställs krav på installation av avskiljare för spillvatten om vattnet kan innehålla mer än obetydliga mängder skadliga ämnen. Utformningen av avskiljaren ska säkerställa att det avskilda vattnet inte kan släppas ut okontrollerat eller oavsiktligt.

För mer information kontakta tekniska avdelningen eller Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen på telefon 0951 140 00.

